

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 kwietnia 2018 r.,

sprawy **D.N.**

uniewinnionego od zarzutu popełnienia czynu z art. 190 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej
od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 4 lipca 2017 r., sygn. akt IV Ka [...] /17,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 5 kwietnia 2017 r., sygn. akt III K [...] /16,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata R.B. – Kancelaria Adwokacka w W. – kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote 80/100), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji,**
- 3. zwolnić oskarżycielkę posiłkową D.G. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w W. uniewinnił oskarżonego D.N. od popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 190 § 1 k.k.

Od powyższego wyroku apelację złożył pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej D.G. zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania karnego, które mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

1. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów i dokonanie jej z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, a nadto nie oparcie podstawy rozstrzygnięcia o całokształt okoliczności ujawnionych w toku sprawy;
2. art. 170 § 1 k.p.k., poprzez niesłuszne oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie opinii psychologicznej, podczas gdy ustalenie okoliczności objętych treścią przedmiotowego wniosku pozostawało istotne dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, a polegający na uznaniu, że:

- pokrzywdzona zachowuje się wobec sąsiadów agresywnie i prowokująco, notorycznie ich podsłuchując i nagrywając za pomocą dyktafonu i kamery, podczas gdy przedsięwzięte przez nią działania stanowią jedyną możliwą w istniejących okolicznościach formę obrony;
- treść wypowiedzianych przez oskarżonego słów wobec pokrzywdzonej nie wywołała u niej uzasadnionej obawy pozbawienia życia lub uszkodzenia ciała.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego czynu i wymierzenie mu kary w granicach ustawowego zagrożenia za występki z art. 190 § 1 k.k.

Apelację od powyższego wyroku złożył również prokurator, który podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że groźba pozbawienia życia i uszkodzenia ciała nie wywołała i nie mogła obiektywnie wywołać u pokrzywdzonej realnej obawy o swoje życie i zdrowie, podczas gdy znamię wzbudzenia obawy należy oceniać subiektywnie, nie zaś z punktu widzenia realnego niebezpieczeństwa spełnienia groźby, a przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, w tym stanu emocjonalnego i psychicznego pokrzywdzonej, skonfliktowaniu pokrzywdzonej z oskarżonym, a także innymi sąsiadami, zasadnym jest uznanie, iż pokrzywdzona obwiała się spełnienia kierowanej wobec niej groźby

pozbawienia życia, a tym samym, że oskarżony popełnił zarzucane mu przestępstwo.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w Ś. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku kasację złożył pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej D.G. zarzucając rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 170 § 1 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., „poprzez nienależyte rozpoznanie i przyjęcie bezzasadności istotnego dla rozstrzygnięcia wniosku dowodowego o powołanie biegłych psychologa i psychiatrów na okoliczność związku stanu psychofizycznego pokrzywdzonej *tempore criminis* z możliwością powstania u wskazanej stanu obawy”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Ś. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, a w razie uznania takiej możliwości o uchylenie również poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w W. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w Ś. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej D.G. jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Wprawdzie sformułowany przez skarżącego zarzut, wobec powiązania zarzutu rażącej obrazy art. 170 § 1 k.p.k. z zarzutem naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 433 § 2 k.p.k., ma charakter kasacyjny, jednak nie może on być uznany za procesowo skuteczny. O naruszeniu przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można bowiem mówić jedynie wówczas, gdy sąd odwoławczy w ogóle nie ustosunkuje się do określonego zarzutu wskazanego w apelacji. W niniejszej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca. Sąd Okręgowy w Ś. rozpoznał bowiem obie wniesione apelacje, w tym apelację pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej w sposób prawidłowy, wszechstronnie i szczegółowo odnosząc się do zawartych w nich zarzutów.

I tak, do podniesionego w pkt I.2. apelacji zarzutu naruszenia art. 170 § 1 k.p.k. przez niesłuszne oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa na okoliczność ustalenia, czy stan psychofizyczny pokrzywdzonej w chwili czynu uzasadniał wyczerpanie znamion strony przedmiotowej /stan obawy/ pokrzywdzonej, Sąd odwoławczy należycie odniósł się na s. 4-5 uzasadnienia wskazując przyczyny, dla których podzielił decyzję Sądu pierwszej instancji. Zaprezentowane tam stanowisko należy ocenić jako trafne, poprawne pod względem logicznym i konsekwentne.

Bez wątpienia dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa na wskazaną powyżej okoliczność uznać należało za nieuzasadnione, bowiem takie ustalenia – jak słusznie podniósł Sąd odwoławczy – należą do sądu, bo to sąd, a nie psycholog ustala, czy zachowanie oskarżonego stanowi groźbę karalną wyczerpującą znamiona przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., oraz czy ta groźba wzbudziła w adresacie (pokrzywdzonej) uzasadnioną obawę jej spełnienia. Takich ustaleń w przedmiotowej sprawie dokonano, trafnie przyjmując, że pokrzywdzona nie przstraszyła się gróźb oskarżonego, o czym dobitnie świadczyło jej zachowanie, postawa w krytycznym czasie, w tym wypowiedziane przez nią i nagrane słowa. Przypomnieć wypada, że pokrzywdzona sprowokowała zaistniałą sytuację, manipulowała przebiegiem zdarzenia równocześnie nagrywając je, a po użyciu przez oskarżonego słów wulgarnych zachowała się w sposób świadczący o tym, iż nie wystraszyła się słów wypowiedzianych przez D.N. Przeciwnie, swoim zachowaniem i utrwaloną na nagraniu wypowiedzią, potwierdziła prowokacyjny charakter zajścia i oczywisty brak obawy, strachu przed oskarżonym. Nie bez znaczenia dla tych ustaleń pozostaje również okoliczność, iż – jak wynika z ustaleń sądów obydwu instancji – pokrzywdzona od dłuższego czasu pozostaje w konflikcie z wieloma sąsiadami (w tym z oskarżonym), notorycznie podsłuchuje ich nagrywając pewne sytuacje za pomocą dyktafonu i kamery, składa na sąsiadów donosy kierowane do szeregu instytucji, np. o kradzieże prądu, drewna itp. będąc przy tym – jak wynika z zeznań świadków – stroną aktywną, atakującą. Miarodajnymi w tym przedmiocie była też opinie psychiatryczna i psychologiczna o pokrzywdzonej sporządzone w ramach postępowania karnego toczącego się przed Sądem Rejonowym w W. w sprawie o sygn. akt II K [...] /13, w którym została ona

prawomocnie skazana na mocy art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. Wprawdzie zostały one przeprowadzone w 2014 r., a zarzucane D.N. przestępstwo miało być popełnione w 2015 r., nadto zeznania w niniejszej sprawie w postępowaniu jurysdykcyjnym pokrzywdzona składała w październiku 2016 r. (k. 177-180), to jednak opinie te wykazały u D.G. patologię organiczną centralnego układu nerwowego, a zatem czynnik obiektywny dotyczący jej organizmu oraz chwiejność emocjonalną i niedostrzeganie własnego udziału w sytuacji trudnej, dostrzegalne także przez Sąd I i II instancji w niniejszej sprawie. Jakkolwiek opinie te wydane zostały w innej sprawie, jednakże o bardzo zbliżonym stanie faktycznym (na tle zatargu D.G. z sąsiadami).

W tym stanie rzeczy za błędny – jak słusznie wskazuje prokurator w odpowiedzi na kasację – uznać należy pogląd pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, iż orzekające w sprawie Sądy obu instancji, dokonując samodzielnej oceny i weryfikacji wpływu stanu psychofizycznego pokrzywdzonej na możliwość wytworzenia u niej stanu obawy, oparły się jedynie na opinii sporządzonej na poczet innego postępowania w 2014 r. (...). Jak wynika z powyższych ustaleń, oceny znamienia obawy spełnienia gróźb karalnych, Sąd pierwszej instancji za pełną aprobatą Sądu odwoławczego dokonał w oparciu o całokształt dowodów zebranych w sprawie, w tym ujawnione z akt sprawy II K [...] /13 dokumenty w postaci opinii psychologicznej i psychiatrycznej oraz wyroku skazującego z dnia 17 czerwca 2014 r. i uczynił to w sposób prawidłowy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy z mocy art. 535 § 3 k.p.k. orzekł, jak w postanowieniu.

Z uwagi na trudną sytuację materialną oskarżycielki posiłkowej, Sąd Najwyższy uznał za stosowne, kierując się treścią art. 626 § 1 k.p.k., art. 624 § 1 k.p.k. i art. 518 k.p.k. zwolnić ją od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

Na rzecz pełnomocnika z urzędu, który sporządził i wniósł skargę kasacyjną zasądzono opłatę zgodną z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1714).

a.1.